

Heer en mevr. M. C. KONING in **INDONESIE**

Oud reisplan na 10 jaren verwezenlijkt

Op 5 Januari j.l. is het lid en oud-voorzitter van de Raad van Bestuur van onze maatschappij, de heer M. C. Koning, vergezeld van zijn echtgenote met het m.s. „Van Riebeeck” te Djakarta aangekomen, waar hij werd verwelkomd door de directeuren Iken, mr. De Koe en Harinck en verscheidene dienstchefs. Hiermede heeft de heer Koning na bijna tien jaren eindelijk uitvoering kunnen geven aan het reeds in 1939 gemaakte plan om een reis te maken naar Afrika en het toenmalige Nederlands-Indië. Deze reis, die op 29 September 1939 zou beginnen, is door het uitbreken van de oorlog in Europa en de daarop gevolgde bezetting van het Moederland niet doorgegaan.

Het werd September 1949 voor de heer en mevrouw Koning uit Nederland vertrokken. Op 30 September gingen zij met het m.s. *Klipfontein* naar Antwerpen en vervolgens naar Kaapstad, vanwaar zij op 10 November j.l. met het vroegere K.P.M.-schip *Ruys* naar Singapore vertrokken, waar zij op 14 December j.l. arriveerden. Zij brachten het Kerstfeest en de Jaarswisseling in Singapore door en reisden op 3 Januari verder naar Indonesie.

De heer Koning bleef slechts enkele dagen in Djakarta. Niettemin vond hij tijd om een groot aantal afdelingen van het Hoofdkantoor te bezoeken, alsook de werkplaatsen, Petamboeran en het Logeergebouw. Daarna vertrok hij voor een langdurige rondreis door de Molukken.

Voor hen, die de lange carrière van de heer Koning bij de maatschappij nog niet mochten kennen, herinneren wij er aan, dat hij op 28 Juli 1906 te Batavia arriveerde om bij de K.P.M. in dienst te treden als inspecteur. Reeds het volgende jaar werd hij benoemd tot procuratiehouder. Op 4 December

1908 vertrok hij naar Nederland om tot October 1909 de heer Hummel, administrateur der maatschappij die een reis naar Nederlands-Indië maakte, als waarnemend-administrateur te vervangen. In December van dat jaar keerde de heer Koning naar Indië terug. Op 26 Februari 1912 werd hij benoemd tot directeur, op 1 Mei 1916 tot president-directeur, als hoedanig hij de maatschappij door de moeilijke oorlogsjaren heenloofde om op 24 October 1919 zijn ontslag als president-directeur aan te bieden, aangezien hij was benoemd tot

directeur van de Stoomvaart-Maatschappij „Nederland”.

Op 26 Januari 1920 werd hij benoemd tot lid van de Raad van Bestuur van de K.P.M. en op 20 December 1933 plaatsvervangend voorzitter van die Raad. Op 31 Mei 1937 volgde zijn benoeming tot voorzitter van de Raad van Bestuur, als hoedanig hij op 31 December 1948 aftrad.

De heer Koning is enige malen onderscheiden. Hij is Commandeur in de Orde van de Nederlandse Leeuw en Ridder in de orde van Oranje-Nassau.

nagekomen BEVORDERINGEN *

PER 1 JANUARI 1949

Bij de Civiele Dienst zijn bevorderd:

Tot hofmeester de proviandklerken: A. W. Kandouw, F. W. Kapojos en W. A. F. Pelenkahu.

Tot proviandklerk de leerling-proviandklerken: J. M. Uneputty, J. Binnendijk, L. Herrenauw, F. D. Parengkuan, W. K. Ratumbuysang, H. Doodoh, A. Montolalu, F. S. Moningka, M. Manuhutu, J. Rissakotta, F. J. Tahalele en P. Latupeirissa.

Voorts werden bevorderd:

Tot stuurman-locaalvaart de leerlingen-stl.-locaalvaart: J. L. Kussoy, Julius, J. Umbas, Bunsaman, A. S. Thomas, G. M. Dendeng, J. Auw en Marsudi.

Tot ladingklerk de leerling-ladingklerken: A. E. Titalley, S. M. Siahaya, C. Katiandagho, C. Kasengkeng, T. Maramis, J. B. Sengkey, J. F. Saptanno, A. I. J. Mamusung, F. Dias, J. Mangindaän, E. F. Warouw, J. W. Tuelah, A. M. Kandou, H. H. Luntungan, C. J. Roöroh, Sie Tong Sian, F. H. A. Makalew, Tjia Hok Liong, H. W. Wantah, R. M. Soedarsono, A. Soedibdja, M. Salekede, D. R. Warouw, E. Soediana en H. Rasidi.

Ook aan deze bevorderden nog hartelijke gelukwensen.

* Voor deze namen was in het vorige nummer geen plaats meer.

„Both“ redt B.25- bemanning

In het vorige nummer meldten wij in het kort reeds de redding van de 5 leden der bemanning van een „Mitchell“-bommenwerper van de Militaire Luchtvaart, die een noodlanding op zee had gemaakt in de buurt van Makassar, door de *Both*. Uit de mond van gezagvoerder Sikkes tekende onze correspondent in Makassar, Nooy nog het volgende relaas op van het gebeurde:

De *Both* lag ongeveer 18 tot 20 mijl uit de kust, ten zuiden van de Westelijke poot van Celebes. Als positie werd opgegeven 5.51 ZB-119.37 OL.

Om tien uur 's avonds hoorde kapitein Sikkes een vliegtuig overkomen. Hij ging direct op de brug kijken. Het toestel vloog op ongeveer 200 m. hoogte dwars over het schip heen in Zuidelijke richting. Men vermoedde aanvankelijk, dat het vliegtuig op weg was van Makassar naar Australië. De le stuurman dacht, dat er legermanoeuvres aan de gang waren, hoewel dit al zeer onwaarschijnlijk leek vanwege het buitengewoon slechte weer, met buien en laaghan-

gende wolken. Het vliegtuig kwam weer terug. Het bleef boven het schip rondvliegen en wierp „flares“ uit. Intussen was de machinekamer van de *Both* gewaarschuwd en de Simla-boot, die buitenboord hing, werd gereedgemaakt. De vaart werd verminderd in verband met de hoge zeeën. Even later probeerde het vliegtuig te landen, trok echter weer op en kwam ongeveer op een mijl afstand van de *Both* op het water neer. Het vliegtuig, waarvan de lichten nog even zichtbaar waren, werd gepeild, waarop volle kracht vooruit werd gevaren en daarna weer langzaam.

Na 1 minuut verdwenen

Van het vliegtuig was na een minuut al niets meer te zien, hetgeen de redding in de donkere nacht aanzienlijk bemoeilijkte. Aan boord van de *Both* hoorde men echter het hulpgeroep. De machine werd gestopt en even later zag men de drenkelingen aan stuurboord op 4 strepen. De sloep werd gevierd, doch door de harde wind kon die niet vrijkomen van het schip, dat sneller afdreef dan de scheepsbemanning kon roeien. Dit was weer een geluk voor de drenkelingen, want het schip dreef naar hen toe. De sloep, onder commando van 3e stuurman B. R. Beekhuizen, pikte langs zij 4 man op. De 5e drenkeling wandelde over de inmiddels gevierde trap aan boord.

Vlot verloop

De redding had een zeer vlot verloop, hetgeen wel blijkt uit de navolgende tijden: 22.12 langzaam, 22.17 vliegtuig op het water, 22.50 na opzetten sloep volle kracht vooruit, zodat de redding in totaal 38 minuten had geduurd, waarbij de drenkelingen 10 tot 15 minuten in het water hebben gelegen. De drenkelingen bleken intussen over goede longen te beschikken. Hun hulpgeroep was goed te horen.

Geluk gehad

De bemanning van het vliegtuig heeft wel geluk gehad, want indien zij aan loef in het water terecht zouden zijn gekomen, zou de *Both* een rond-toer hebben moeten maken en zouden zij wellicht in de ruwe zee verdronken zijn. Verder was het een gelukkige omstandigheid, dat de boot drie dagen te laat was en er verder volgens K.P.M.-dienstregeling geen andere schepen in de buurt waren.

De bestuurder van het vliegtuig heeft —zoals wij reeds veronderstelden— een „landing“ in de buurt van het schip geprefereerd boven eentje bij een eiland, dat hij even te voren had gezien. De bommenwerper had nog slechts 120 liter benzine over.

K.P.M.-service

En verder is het niet onaardig om te vermelden, dat de K.P.M. de drenkelingen de gebruikelijke „service“ heeft verleend. Op order van de gezagvoerder zijn de beide waslieden aan boord van de „Both“ vrijwel de gehele nacht na de redding bezig geweest met het wassen, drogen en strijken van de kleding der geredde vliegers, opdat zij de volgende morgen om half zeven bij binnenkomst Makassar presentabel aan wal zouden kunnen gaan.

Nood - „Uitlaat“

STAKING BIJ VISSER & CO.

Het zal onze lezers uit krantenberichten reeds bekend zijn, dat enige weken geleden het personeel van de zetterijen, drukkerijen en boekbinderijen van de fa. Visser te Djakarta in staking is gegaan. Dit was de reden, waarom op of omstreeks de 15e van de maand Januari het tweede nummer van „de Uitlaat“ niet is verschenen.

De redactie biedt hierbij thans dit tweede nummer van de 5e jaargang aan. Het is een nood-„Uitlaat“ van acht pagina's, door het Europeese personeel van de fa. Visser gezet, gedrukt en gevouwen. De redactie heeft zich bij de plaatsing der kopy uiteraard tot het allerbelangrijkste maatschappij-nieuws moeten beperken. Aangezien de datum van het verschijnen van de „Uitlaat“ niet met zekerheid kon worden vastgesteld, is het mogelijk, dat een deel der kopy inmiddels alweer oud is, doch onder de omstandigheden was dit niet te voorkomen, aangezien ook van de zijde der redactie medewerking moest worden verleend om de paar mensen, die de drukkerij aan de gang houden, niet onnodig te belasten.

Vlak voor het ter perse gaan van dit nummer bestond de hoop, dat het bedrijf binnenkort weer zal kunnen draaien.

Indien zulks niet het geval mocht zijn, zal de redactie in samenwerking met de fa. Visser ernstig trachten om zo spoedig mogelijk wederom een „Uitlaat“ te doen verschijnen.

Dit is no. 2 - vijfde jaargang van

de **Uitlaat**

Personeels- en voorlichtingsorgaan van de N.V. Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Overname uit de inhoud van dit blad is slechts geoorloofd met bronvermelding.

Alle stukken, „De Uitlaat“ betreffende, te adresseren:

Aan de Redactie van „De Uitlaat“, p/a K.P.M., BATAVIA-C.

In dit nummer:

Both redt B25-bemanning

Het voeren van een bedrijf.

Van bezit tot staat.

M. C. Koning in Indonesië.

Nagekomen promoties.

Van bezit tot staat

Wat er staatsrechtelijk in Indonesië is gebeurd

Het zal de lezers van de „Uitlaat” ongetwijfeld interesseren in een beknopte samenvatting te lezen, wa. zich in de afgelopen tijd staatsrechtelijk nu eigenlijk heeft afgespeeld in de verhouding tussen Nederland en Indonesië. Het onderstaande is een poging om hen in enkele regels deze samenvatting te geven.

*

Het huidige Indonesië maakte op 27 December 1949 deel uit van het Koninkrijk der Nederlanden. Dit Koninkrijk, als eenheidsstaat, was samengesteld uit een Rijk in Europa en Overzeese Gebiedsdelen. Deze staat vormde een rechtsgemeenschap, waaryan laatstgenoemde onderdelen een wezenlijk bestanddeel uitmaakten, zonder gelijkgerichtig te zijn. De overzeese gebiedsdelen waren aan het Rijk in Europa ondergeschikt.

Deze verhouding had echter niet van meet af aan onveranderlijk bestaan, doch was de vrucht van een langdurige ontwikkeling, een ontwikkeling van bezitting-zonder-meer tot deel van een rechtsgemeenschap, waarin reeds lang vóór de oorlog de subordinatie (onderworpenheid) zich begon te ontwikkelen tot nevenschiktheid.

Hoewel de gelijkstelling der overzeese gebiedsdelen met het Rijk in Europa nog niet zover was ontwikkeld als b.v. het geval was met de Britse dominions, —welke zich reeds volledig aan het centrale gezag hadden onttrokken en werden bestuurd door regeringen, verantwoordelijk tegenover eigen volksvertegenwoordigingen— waren toch reeds verschuivingen aan het optreden, die in zodanige richting gingen. Het Britse Rijk is —en was niet— gelijk Nederland een eenheidsstaat, maar een statengemeenschap van gelijkgerichtigde deelgenoten.

Streven onderbroken

Op ontwikkeling in deze richting was vóór de oorlog en werd ook ná de oorlog het streven gericht, doch juist deze oorlog was oorzaak, dat een geleidelijke ontwikkeling niet meer mogelijk bleek. De onderbreking der oorlogsjaren werd een kloof, waarover —ondanks ernstige pogingen van Nederlandse zijde daartoe— geen brug meer te slaan was.

Het resultaat is geweest, dat de schakel van gelijkgerichtigd partner in één staatsverband niet meer kon worden

gelegd. Het ligt voor de hand dat in de strijd hierover van weerszijden de lijn der ontwikkeling somtijds uit het oog werd verloren en enerzijds niet voldoende werd gezien, dat de Indonesische volkeren door de omstandigheden in een positie waren komen te verkeren, die versnelling in de verandering der verhoudingen noodzakelijk maakte, terwijl anderzijds de nadelen ener zo abrupte en sprongsgewijze verandering niet zuiver konden worden afgewogen tegen de voordelen van een langzame overgang.

De Unie

Zo kwam niet zonder ernstige botsingen op 27 December j.l. de soevereine Republiek der Verenigde Staten van Indonesië tot stand, slechts in een Unie met Nederland verenigd, hetgeen dus wil zeggen, dat geen staatsverband meer bestaat doch dat twee geheel afzonderlijke (onafhankelijke) staten in vrijwillige, nauwe samenwerking in een Unie zijn verenigd. Deze Unie beoogt behartiging van gemeenschappelijke belangen, door overleg ter vaststelling van gemeenschappelijke regelingen. Aan het hoofd van de Unie staat H. M. de Koningin der Nederlanden.

Interne organisatie V.S.I.

De Verenigde Staten van Indonesië (de Republiek Indonesia Serikat) vormen overeenkomstig de voorlopige grondwet een gemeenschapstaat van een groot aantal gelijkwaardige en gelijkgerichtigde deelstaten, verenigd in federatief verband. De centrale regering bestaat uit een president en zijn ministers, een volksvertegenwoordiging en een senaat.

Omtrent de regering der deelstaten bepaalt de voorlopige constitutie niet anders dan dat zij in overeenstemming met de daarin vervatte beginselen moet zijn, dat wil dus zeggen, dat de regering democratisch moet zijn. Het beeld der verschillende regeringen der deelstaten zal derhalve grote verscheidenheid kunnen opleveren.

Het federatieve verband tussen de deelgebieden, overkoepeld door de centrale regering, is in de voorlopige constitutie in grote lijnen vastgelegd en uitgewerkt.

Resultaat der R.T.C.

Zo waren de resultaten der Ronde Tafel Conferentie, dat een eindpunt werd bereikt in de strijd van het voormalig deel van het Koninkrijk om werkelijk, onvoorwaardelijk en

volledig de soevereiniteit en positie van een onafhankelijke staat te verkrijgen, waarbij de vorm van deze staat en de beginselen, waaronder zij zou worden geregeerd, werden bepaald.

Teneinde de vele, gecompliceerde en verweven belangen, welke het voormalige staatsdeel had, met het geheel op een zo billijk mogelijke wijze te splitsen, kwam een aantal uitvoerige overeenkomsten tot stand. Zij betroffen tal van onderwerpen als nationaliteit der burgers, positie der ambtenaren enz., terwijl ter verdere vormgeving aan de Uniegedachte overeenkomsten werden ontworpen op het gebied van buitenlandse betrekkingen, culturele samenwerking, financiën en economie.

„Tempora mutantur et nos mutamur in illis”, hetgeen wil zeggen, dat bij het veranderen van tijden wij met hen veranderen. Staatsrechtelijk zijn wij van Nederlanders op eigen territorium Nederlanders in den vreemde geworden. Ook wij Nederlanders zullen —gelijk de overgang sprongsgewijze is geschied— geen tijd voor verandering hebben, doch ons op slag en stoot moeten aanpassen. Hier geldt: „Als buitenlander sta ik hier, ik kan niet anders!” Z.

NIEUWBOUW

In Nederland werden door onze maatschappij in aanbouw gegeven vier kleine motorscheepjes met een draagvermogen van 250 ton elk, welke bestemd zullen worden voor het vervoer van producten van bovenstreams aan de rivieren ter S. O. K. gelegen ondernemingen naar Belawan-Deli.

Deze scheepjes zullen de volgende namen dragen:

Soengei Asahan, Soengei Bila, Soengei Deli en Soengei Panai.

PROBLEEM VOOR P.Z.

Naar ons ter ore is gekomen heeft een der stuurlieden van onze thans in Amsterdam geregistreerde schepen in een schrijven aan de afd. P.Z. gevraagd om enige weken „buitenlands verlof”, in Bandung door te brengen. Voor 1951 vroeg hij zes maanden „binnenlands verlof”, naar Nederland. Wat zoudt gij doen in zo'n geval?

SINTERKLAAS - OVERPEINZING Van 4-jarige K.P.M.-er

„Zeg Mam, als het nou volgend jaar wéér Sinterklaas is, mogen dan de mensen eens vóór staan en de kinderen achter?”

OVERZICHT IN BEELD

2

1

B
i
j
d
e
f
o
t
o
'
s

*

1) Op 5 Januari j.l. arriveerde het lid en oud-voorzitter van de Raad van Bestuur der maatschappij, de heer M. C. Koning, vergezeld van zijn echtgenote. Bij zijn aankomst werd de heer Koning verwelkomd door de directieleden der maatschappij en de vertegenwoordigers van de S.M.N. en K.J.C.P.L. V.l.n.r. de heer D. Iken, H. Harinck, A. H. Veltman (K.J.C.P.L.) Mr. D. de Koe, Mevr. Koning, J. Oderkerk (S.M.N.) en de heer M. C. Koning en Jhr. de Stuers (S.M.N.).

2) De K.P.M.-ers in Makassar hebben het Djakartaanse voorbeeld gevolgd en ook een voetbalelftal gevormd.

3) Onze jubilarissen: beambte Ong Heng Bow (Penang) ontving op 19 No-

vember j.l. de Paketvaart draagmedaille voor 25 jaren trouwe dienst bij de maatschappij.

4) Op 15 Januari j.l. vierde hoofdman- doer Chan Kim Sioe van de Timmerwin- kel der werkplaatsen te Tandjong Priok zijn 25-jarig jubileum.

5) Employé E. M. Roumimper van het Nautisch Instituut te Tandjong Priok herdacht op 15 Januari j.l. zijn zilveren jubileum bij de maatschappij.

6) Hoofdklerk 1e klasse H. Ch. Muller van de afdeling CmiII/H.K. vierde op 26 Januari j.l. zijn 25-jarig dienstjubi- leum.

7) In Djakarta is onlangs een K.P.M.- h.ockey elftal gevormd.

8) Op 2 November van het vorige boden enkele houtafschepers te Pe- en een diner aan ter gelegenheid van vertrek van den agent der maatsch- aldaar, de heer Monti en ter ver- ming van zijn opvolger, de heer T van Vliet.

9) 2 Januari j.l. was voor het a- sschap Menado een grote dag. Het g personeel was bijeengekomen om dubbel jubileum te vieren: het jubi- van H.K. II, F. L. Tanod, die op 1 Ja- deze heugelijke dag herdacht en da- hoofdemployé J. de Bruin, die op- nuari 25 jaar geleden bij de maats- pij in dienst trad. Bij deze gelege- werd het gehele personeel gefot- feerd.

3

4

6

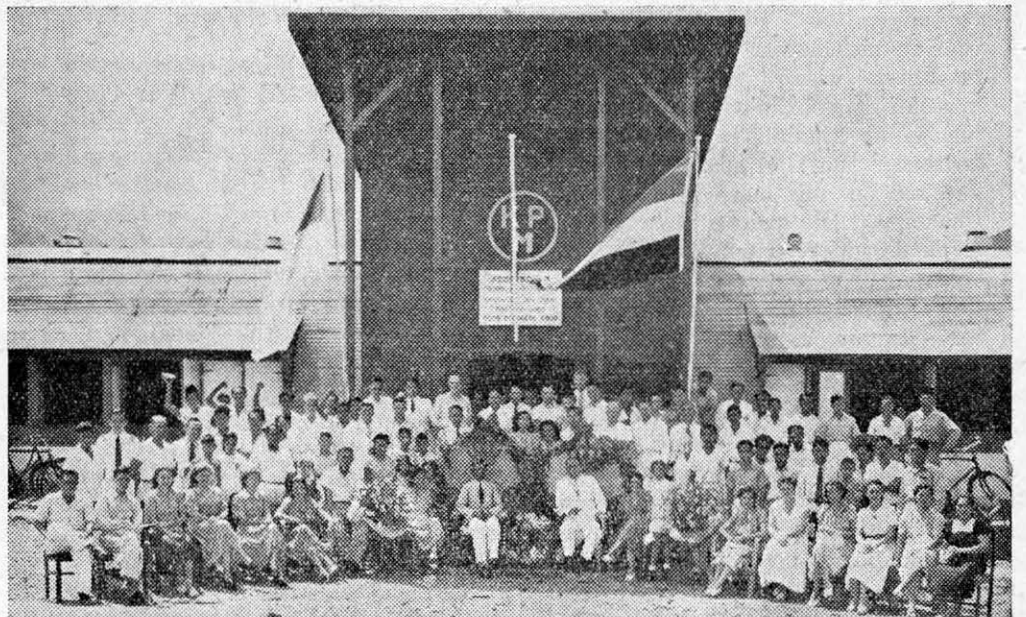
7

8

9

ar
ng
et
bij
o-
A.

t-
ele
en
m
ri
an
a-
p-
id
a-

Het voeren van een bedrijf

De vorige keer hebben we gezien, dat er een merkwaardige parallel bestaat tussen het economische handelen van de mens en het economische handelen van een bedrijf. Voor beide kwam het neer op het verkrijgen van een zo groot mogelijke winst, m.a.w. op het bewerken van een zo groot mogelijk gunstig verschil tussen de opbrengsten en de kosten.

Wanneer we ditmaal willen nagaan, hoe dit doel in een bedrijf kan worden bereikt, staan we voor de verleiding ons ver in de zo interessante details te verdiepen. We zouden de behandeling toegepast willen zien op dat deel van het bedrijf, waarvan we zelf deel uitmaken. Het zal duidelijk zijn, dat een poging daartoe in dit bestek onmogelijk is. We moeten ons beperken tot de grote lijnen.

Welke zijn nu de opbrengsten en welke de kosten die een bedrijf in het algemeen kent? Natuurlijk zijn ze voor elk bedrijf vaak zeer uiteenlopend, maar enkele veel voorkomende elementen kunnen we toch noemen.

Opbrengsten en kosten

De opbrengsten zijn de bedrijfsprestaties: de geproduceerde goederen, de verkochte goederen, de verleende diensten, waarvoor wij na levering geld ontvangen, het geld, dat het inkomen voor een bedrijf is.

De kosten zijn de offers, die we moeten brengen om de bedrijfsprestaties te kunnen leveren, om een product voort te brengen, m.a.w. de uitgaven, die we als bedrijf moeten doen om er een inkomen voor te verkrijgen. Het zijn de uitgaven voor de aanschaffing van gebouwen, machines, voertuigen, grond- en hulpstoffen, voor het verwerven van menselijke arbeid (de lonen en salarissen), voor het verwerven van kapitaal om ons bedrijf te kunnen financieren (de rente), in het algemeen de uitgaven noodzakelijk om ons voor onze producten de gewenste middelen —de productiemiddelen— te verschaffen.

Waarvoor ziet zich nu de bedrijfsvoering geplaatst? Zij moet enerzijds een aantal productiemiddelen ter beschikking hebben, waarvoor zij uitgaven moet doen en anderzijds zo produceren met die middelen, dat een zo groot mogelijk inkomen het gevolg is. Het zou nog betrekkelijk eenvoudig zijn, wanneer het hierbij bleef. Het zou beteke-

nen, dat alleen diende te worden gestreefd naar een technisch doelmatige toepassing der productiemiddelen.

Er is echter meer. Want het bedrijf is niet van zichzelf afhankelijk. Het is een onderdeel van de gehele maatschappij. De productie is een taak, een aandeel in het streven naar welvaart in die maatschappij. Dat wil dus zeggen, dat het bedrijf naar buiten niet zelf kan bepalen, wat het wil.

Waar liggen nu de grenzen van het bedrijf met de maatschappij, met de buitenwereld? Aan het begin en aan het eind. Aan het begin van de productie, waar het van allerlei andere organen in de maatschappij de productiemiddelen moet kopen en waarbij het dus zelden zelf de waarde der middelen kan vaststellen. Aan het einde van de productie, waar het bedrijf zijn productie levert aan de maatschappij en waar die maatschappij de waarde der productie weer bepaalt.

Functies in een bedrijf

Tussen deze beide grenzen nu beweegt zich het bedrijf. Het moet bij zijn werkzaamheden een zodanig evenwicht vinden, dat de door haar van de buitenwereld gekochte productiemiddelen een zo groot mogelijke opbrengst voor die maatschappij brengt. Voor dat doel moet het de productiemiddelen zo goed mogelijk combineren. In een groot bedrijf in het bijzonder is dat uiterst gecompliceerd. Men moet er gebruik maken van een organisatie, die natuurlijk voor elk bedrijf verschillend is, maar waar we in het algemeen dezelfde functies terugvinden, nl. de volgende:

1. de technische functie (de productie zelf),
2. de commerciële functie (de inkoop van productiemiddelen, de verkoop der producten),
3. de financiële functie (het aanschaffen van het benodigde kapitaal en het vinden van de meest doelmatige toepassingen daarvan),
4. de comptabele functie (het beheer en de verantwoording van de in het bedrijf aanwezige middelen),
5. de administratieve functie (het organiseren, vooruitzien, coördineren en controleren).

De ruimte ontbreekt ons verder op deze functie-indeling van een bedrijfsorganisatie in te gaan. Voor de lezer zou het interessant zijn om na te gaan, welke functie of welke functies hij in het bedrijfsproces vervult. Niettemin zou ik nog wel de aandacht willen ves-

tigen op twee vraagstukken, die bij de moderne bedrijfsorganisatie in het middelpunt der belangstelling staan.

Efficiency en planning

Allereerst het probleem der efficiency. Telkens moet worden nagegaan of alle bedrijfshandelingen wel efficiënt zijn, d.w.z. wel zo doelmatig zijn, dat de door het bedrijf gebrachte offers wel inderdaad ten volle hebben gediend tot het verkrijgen der bedrijfsresultaten.

En dan is er de planning, het maken van een plan de campagne, of —beter gezegd— een productieplan. Vooral in een groot bedrijf is dat van belang. Het beschikbare productieapparaat is zo veelomvattend, dat we het niet terstond kunnen omvormen, uitbreiden of inkrimpen naarmate de maatschappij dat van ons vergt. We moeten dus een schatting maken van de offers, die we in de toekomst moeten brengen en de opbrengsten, die we verwachten te verwerven. Daar tussen in bouwen we het productieapparaat op. Efficiency en planning zijn onderwerpen, waarover vele boeken zijn geschreven. Ze zijn dan ook essentiële vraagstukken die aan de orde komen bij de moderne bedrijfsvoering, bij de organisatie van een bedrijf, dat werkelijk economisch handelt.

V. d. K.

De oud-K.P.M.'er de heer H. Oltmans, Molenbeekstraat 10-III in Amsterdam-Zuid stelt voor een bedrag van f 150,— per maand (met inbegrip van gas en electriciteit) van half Februari a.s. tot ongeveer half Augustus d.a.v. op bovengenoemd adres aan K.P.M.-verlofgangers ter beschikking:

- 1 gemeubileerde zitkamer,
- 1 dito eetkamer (servies etc. inbegrepen)
- 1 dito slaapkamer (met gebruik van bedden en dekens, doch niet van linnengoed),
- 1 badkamer en
- 1 keuken (met gebruik van inventaris).

De heer Oltmans moet n.l. in opdracht van zijn huidige directie (de K.N.S.M.) een dienstreis naar het buitenland maken, terwijl zijn echtgenote eveneens —op enkele dagen na, waarvoor in het huis een aparte kamer blijft gereserveerd— op reis zal zijn.

Gegadigden gelieven zich rechtstreeks tot de heer Oltmans te wenden. Daarvoor is nog tijd!

Wegens plaatsgebrek in het vorige nummer bleven de volgende mutaties liggen:

Empl. J. F. H. W. Israel, de vroegere agent te Indrapoera, is op 20 December j.l. per vliegtuig naar Palembang vertrokken.

Hfd. empl. W. J. Maandag van de Bouwkundige afdeling van de Technische Dienst is op eigen verzoek ontslagen.

Hoofdemployé A. A. Monti, agent te Penang, is per 1 Januari eervol ontslag verleend onder toekenning van pensioen.

De beambte Zakaria (Bouwk. afd. van de T. D.) is op zijn verzoek op 1 Jan. j.l. eervol ontslagen in verband met opneming in het Indonesische Leger (TNI).

De heer H. Jonkman trad op 8 December j.l. als 4e stm. in dienst van onze maatschappij.

Aan gezagvoerder J. E. Vegter werd in Nederland met ingang van 16 December j.l. eervol ontslag verleend onder toekenning van invaliditeitspensioen.

Aan gezagvoerder H. J. Steenbergen is met ingang van diezelfde datum eervol ontslag verleend wegens overgang in dienst van de K.J.C.P.L.

Aan 3e stm. F. J. M. Berting is per 1 Januari j.l. op eigen verzoek eervol ontslag verleend.

Gezagvoerder A. J. Bakker vertrok op 5 Januari j.l. per vliegtuig met tussentijds verlof van Singapore naar Nederland.

2e stm. J. J. C. Jansen keerde op 31 December j.l. per vliegtuig van gezinscheidingsverlof terug.

Met het m.s. *Indrapoera* arriveerden begin Januari uit Nederland mevr. H. F. Mulder-Faber met 3 kinderen gezin van 2e stm. W. C.

K. P. M. - JOURNAL

Mulder en mevr. L. M. Ferkranus Ten Haaf, echtgenote van empl. J. F. Ferkranus te Makassar.

Op 19 Jan. j.l. vertrokken de 2e wtk. J. Doldersum en de leerl. stm. F. de Jong (resp. met ontslag en wegens afkeuring) met het s.s. *Dorsetshire* naar Nederland.

Met het m.s. *Johan van Oldenbarnevelt* arriveerde ddo. 18 Jan. mevr. G. C. Schols-Dekker, echtgenote van mijnopz. Schols te Telok Bajoer, in Indonesië.

De nieuwe 4e strl. A. A. de Waard en H. J. Wulffraat zijn per vliegtuig in Djakarta aangekomen.

Hoofdempl. M. Sonnenberg van het ag. S'pore is op 7 Jan. j.l. naar Djakarta vertrokken en geplaatst op CmII/HK.

De nieuwe empl. K. Kleinjan is op 7 Jan. met het m.s. *Zeeland* uit Nederland aangekomen en op het ag. Pontianak geplaatst.

Met de *Willem Ruys* vertrokken op 6 Jan. uit Amsterdam naar Djakarta gezagvoerder S. v. Leeuwen, hfdempls. C. A. de Rooy van Zuydewijn, J. B. Robinson, gezagv. C. Wildeman en de 3e wtk. J. v.d. Berge. Verder waren aan boord mevr. J. D. v. Lier-Gruys (echtgenote van dienstchef Van Lier, op weg naar S'baia), mevr. J. M. v.d. Benden-Oeges (echtgen. van empl. L. H. v.d. Benden), mevr. A. Poot-v.d. Wey (echtgen. van adj. chef A. M. Poot), mevr. A. v. Trikt-v.d. Zee (echtgen. van empl. R. v. Trikt) en mevr. W. H. d. Vries-Polderman (echtgen. van empl. J. de Vries, op weg naar Singapore).

Op 14 Jan. j.l. is voor en door de verpleegsters van het K.P.M.-Ziekenhuis een

dansavond georganiseerd, die in alle opzichten slaagde. De vrolijke avond was een welkome afwisseling in de dagelijkse sleur van het ziekenhuiswerk en de danslustigen hebben zich niet onbetuigd gelaten.

Op 17 Jan. werd door een bij gouvernementsbesluit ingestelde commissie examen afgenomen in het K.P.M.-Ziekenhuis voor mantri-verpleger. De opleiding daartoe duurt drie jaren en met begrijpelijke spanning werden de uitslagen tegemoet gezien. De volgende heren slaagden: Agori Bohari, Agus Jahja, Ajup Bin. Moh. Saleh, Djilimun Nurjakin, Musa Rapali, Raisman Iskandar, J. Raming, E. Rasim, Rosisi bin Moh. Saleh, D. Sluiter, J. Sumadi en Sarsiman. Er werden drie kandidaten afgewezen. Aan de nieuwe mantris onze hartelijke gelukwensen. Wij hopen echter, dat wij van hun diensten nimmer gebruik zullen behoeven te maken.....

28 leden van de K.P.M.-Sport vereniging te Makassar maakten met de *Waikelo* een reis naar Pare-Pare om tegen een plaatselijk elftal een wedstrijd te spelen. Ondanks het gehalte van het K.P.M.-elftal en bij gebrek aan wedstrijd-routine werd de match met 7-1 verloren... Wij hebben helaas geen plaats om het volledige verslag van de wedstrijd in „de Uitlaat” af te drukken.

De afgetreden ag. Hollandia, de heer J. Pangemanan, is vervangen door J. L. Wybenga, die op 26 Dec. derwaarts vertrok.

Met het m.s. *Oranje* vertrokken op 12 Jan. j.l. naar Indonesië gezagvoerders W. B. H. Strubbe en J. van Onselen, 1e stm. J. v.d. Zwan en de 4e stl. A. M. Frigge,

P. Hoekstra en H. de Geest, voorts mevr. W. P. S. Koot-Baars (echtgen. van empl. C. Koot) en mevr. B. A. Dootjes-Jeppe (echtgen. van empl. W. J. Dootjes). Empl. D. Theys met echtg. Mevr. Willemsen-Buys met 2 kinderen gezin empl. J. A. Willemsen.

Met hetzelfde schip zullen op 8 Febr. a.s. naar Nederland vertrekken adj. chef J. W. v.d. Stadt (die te Singapore embarkeert), mevr. W. C. Pothof-Valkenburg met dochter, mevr. L. v. d. Wal-Boucherie met twee dochters, hfdempl. C. F. Wilkens met gezin (pensioen), empl. S. Doyer (EV), empl. A. Mastenbroek met gezin (ontslag), 3e stm. H. A. v.d. Reyden, 2e wtk. E. W. de Haas, 3e wtkn. W. K. Pieters en H. J. Nahuysen (allem EV), mevr. W. C. Haack v. d. Goes-Zeverboom, mevr. M. Tazelaar-Geurink met kinderen, 3e wtk. M. A. Salemink en echtgen. (E.V.).

Met de *Willem Ruys* zullen op 3 Febr. a.s. naar Nederland vertrekken gezagvoerders H. v. Groningen en P. J. A. Buchner (vervr. pensioen), de hfdwtkn. D. H. v.d. Bunt (vervr. pensioen), P. P. A. Groenewegen (EV), J. L. v. Leeuwen (vervr. pensioen), mevr. E. Nauta-de Vries met zoon, mevr. E. Croes-Jonkers met dochter, hfdempl. B. W. Jonkman met gezin (EV), hfdempl. F. A. J. v. Tilborg, 1e stm. J. J. Hazelhof met gezin (EV), 1e stm. L. O. v. Bree-men (vervr. pensioen), mevr. A. C. M. Miesenbacher-Schippers met zoon, mevr. M. E. v.d. Kleyn-Faüth met gezin, mevr. J. Willigenburg Dito met zoon, mevr. M. M. Terhorst-Gabrielse met 2 kinderen, mevr. C. v. Waardenburg-De Lannoy met 3 kinderen.

De nieuwe empl. J. Wilms is op 17 Jan. uit Nederland aangekomen en te Samarinda geplaatst.

Sport Vereniging „Paketvaart“

Directie steunt plannen tot wederoprichting

Reeds geruime tijd zijn er stemmen uit het personeel opgegaan, om de vooroorlogse Sport Vereniging „Paketvaart“ weer in het leven te roepen, waaraan vele onzer zulke prettige herinneringen hebben.

Jarenlang zijn de K.P.M.-ers op sportgebied geziene en geduchte tegenstanders geweest. Vele trophoeën en foto's kunnen daarvan getuigen.

Het doet ons daarom genoeg thans te kunnen mededelen, dat de directie de plannen steunt om tot de oprichting van een algemene Sport vereniging over te gaan.

Afzonderlijke afdelingen

Voor elke tak van sport zal de S. V. „Paketvaart“ —indien daarvoor voldoende animo bestaat— een afzonderlijke afdeling onder leiding van een drie-ledige commissie vormen. De Zeilvereniging zal op zich zelf blijven bestaan en dus niet onder het bestuur van de S. V. „Paketvaart“ komen.

Contributies

De bedoeling is, dat voor het lidmaatschap van de S. V. „Paketvaart“ een algemene contributie wordt geheven van f 0.50 tot f 2.50 per maand, afhankelijk van het basissalaris, te vermeerderen met een bijdrage voor elke sportafdeling, welke in overleg met de betreffende commissies zal worden vastgesteld. Uiteraard zullen hogere bedragen aan contributies gaarne worden geaccepteerd.

Voor die leden van het personeel, die de bestaande voetbalvereniging steunen in de vorm van donaties, zij opgemerkt, dat, nu de voetbalvereniging in de grote sportvereniging wordt opgenomen, bedoelde donaties als algemene contributie kunnen worden gestort.

Ook tennis en badminton

Behalve voetbal zullen voorlopig hockey, tennis en eventueel badminton worden beoefend. De kwestie van speel-terreinen en materialen zullen nader door het bestuur en de commissies worden bekeken, evenals de meerdere ontspannings-mogelijkheden zoals zwemmen, biljarten, ping-pong, schaken en bridgen.

Clubgebouw!

In dit verband kunnen wij melding maken van het voornemen van de directie om, zo spoedig dit uitvoerbaar is, een Paketvaart-Clubgebouw te maken, voorzien van biljart- en ping-pong-tafels en zwembad en tennisbaan op het achtererf.

Voorts zal binnenkort de tennisbaan op het erf van het Logeergebouw verlengd en voor wedstrijdspel geschikt gemaakt worden, zodat de leden aan de op 1 Maart aanvangende competities kunnen deelnemen.

Het hangt thans van het personeel der K.P.M. af, in welke mate aan de bestaande plannen uitvoering zal kunnen worden gegeven.

Men kan zich nu reeds als lid opgeven en tevens vermelden aan welke tak(ken) van sport wenst deel te nemen.

In afwachting van de definitieve samenstelling van het bestuur en de com-

missies, welke door de leden dient te geschieden, zullen de heren Anthonissen, Van Lingen, Dekker en Mangindaan de voorbereidende bestuurswerkzaamheden verrichten, terwijl als commissie-leden zullen fungeren: voor voetbal de heren Dekker, Jüch en Ahmadi; voor tennis de heren Hart, Moerman en Prelo en voor hockey de heren Naber, Maas en mej. Huson.

Mededeling

Aan de schrijver van de ongedateerde en slechts met de initialen „M. T.“ ondertekende bijdrage getiteld „Nog niet aangepast“ delen wij langs deze weg mede, dat wij zijn anecdote niet voor opneming in „de Uitlaat“ geschikt achten.

P.C.J. roept schip van de week!*

Het is alweer een poosje geleden, sinds Radio Nederland via de wereldzender P.C.J. een van onze schepen heeft opgeroepen, maar nu is het dan weer zover. In de uitzending, die op 1 Februari a.s. zal plaatshebben, zullen worden opgeroepen de schepen Van der Hagen en Waingapoe, Sigli, Kota-Nica, Kalianda, Maros, Palopo, Bandjermasin en Kasimbar. Ineens dus een hele lijst.

De opgeroepen zijn hoofdwtk. A. Anker door zijn echtgenote in Haarlem, 2e wtk. H. A. A. Schneider door zijn echtgenote, wrnd. 3e wtk. H. C. Verlinde door zijn ouders in St. Philipsland (Zee-land), wrnd. 4e wtk. J. Meulenkamp door zijn ouders in Laren, hfdwtk. J. A. Walrave door zijn echtgenote in Vlissingen, 2e wtk. D. Hartman door zijn moeder in Zuiderbeek (Gelderland), 3e wtk. J. B. Jens door zijn echtgenote in Gorinchem en 4e wtk. A. H. J. Lies-ting door zijn ouders te Velp.

„Reserves“ zijn hfdwtk. G. W. Smidt door zijn echtgenote, 2e wtk. J. Nicolai door zijn echtgenote in Oostvoorne, gezagvoerder Schakel door zijn echtgenote in Bussum, 1e stm. J. J. v. Rossum door zijn echtgenote in Den Haag, 1e stm. A. J. J. de Feyter door zijn echtgenote in Egmond-aan-Zee, 2e stm. J. S. Veldman door zijn echtgenote in Apeldoorn, 2e stm. K. Klijn door zijn echtgenote in Amsterdam, 3e stm. D. J. Ueting door zijn ouders in Oosterbeek, 2e stm. J. P. v. Haften door zijn moeder en 4e stm. C. W. v.d. Poel door zijn echtgenote in Dordrecht.

Wij herinneren er de „reserves“ aan, dat het door allerlei omstandigheden mogelijk kan zijn, dat een der oproepers niet beschik- of bereikbaar is, in welk geval uit de lijst van vervangers (of liever: vervangsters) zal worden geput. Het is dus evenzeer mogelijk, dat een of meer der „reserves“ zich zullen horen oproepen.

Het is dus allen bovenstaanden aan te raden om op 1 Februari a.s. op de Wereldzender af te stemmen. De ontvangst van P.C.J. is tegenwoordig uitstekend, zowel in de 13 als in de 16 meterband, terwijl men ook nog de 49 meterband kan proberen.

In ieder geval wensen wij alle opgeroepen en eventuele „reserves“, die aan de beurt mochten komen, een goede ontvangst en niets dan goed nieuws uit Holland toe.

Complete data

De volgende uitzendingen voor K.P.M.-schepen zijn vastgesteld op 5 April, 21 Juni, 19 Juli, 20 September en 15 November van dit jaar.

Nu deze data precies bekend zijn, stelt de afd. P.Z. voor, dat degenen, die zich zouden willen doen oproepen, zulks ter kennis van genoemde afdeling brengen. Er zal met verlangens zoveel mogelijk rekening worden gehouden. Het hangt natuurlijk ook af, van de technische mogelijkheden in Nederland.

* Noot v. d. redactie: Wij hadden gehoopt deze „Uitlaat“ nog voor 1 Febr. te kunnen doen verschijnen. Voor onze lezers op de vloot zijn dus voornamelijk de laatste alinea's van belang.